

SELETUSKIRI

1.1-C.2/886

põllumajandusministri määruse "Põllumajandusministri 17. veebruari 2005. a määruse nr 18 "Maaparandussüsteemi projekteerimisnormid" muutmine" eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Põllumajandusministri määrus "Põllumajandusministri 17. veebruari 2005. a määruse nr 18 "Maaparandussüsteemi projekteerimisnormid" muutmine" eelnõu (edaspidi *eelnõu*) on koostatud "Maaparandusseaduse" § 9 lõike 6 alusel.

Kehtiva määruse rakendamisel on tekkinud vajadus seda täiendada. 2008. aastal andis Põllumajandusministeerium välja Projekteerimisbüroo Maa ja Vesi ASi koostatud kogumiku "Maaparandusrajatiste tüüpjoonised" (edaspidi *kogumik*). Eelnõus on antud projekteerijal võimalus juhendada kogumiku joonistest. Samas ei ole kogumiku kasutamine jäigalt kohustuslik, kui projekteerija annab projektis parema lahenduse või kavandab paremaid materjale, on see igati aktsepteeritav. Selline paindlik lähenemine tagab teatud kindla projekteerimise kvaliteedi, kuid võimaldab samas kasutusele võtta uusi paremaid ehitusmaterjale või konstruktsioonelemente.

Eelnõu ja seletuskirja koostasid Põllumajandusministeeriumi maaelu arengu osakonna peaspetsialistid Olev Krist (625 6243) ja Helju Hubel (625 6241), Maaparanduse Ehitusjärelvalve- ja Ekspertiisbüroo juhataja Genadi Vassiljev (656 5273), Eesti Põllumajandusülikooli emeriitprofessor Koit Alekand (731 3131), projekteerimisbüroo Maa ja Vesi ASi projektijuht Kalev Raadla (652 8408) ning Rapla Maaparandusbüroo juhataja asetäitja Imbi Silde. Eelnõu koostamisse olid kaasatud mitmed piirkondlike maaparandusbüroode spetsialistid. Eelnõule on juriidilise ekspertiisi teinud Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Christel Ilves (625 6261) ja keeleliselt on eelnõu toimetanud sama osakonna peaspetsialist Leeni Silk (625 6523).

2. Eelnõu sisu

Eelnõu koosneb seitsmeteistkümnest muudatusi käsitlevast punktist.

Eelnõu § 1 punktiga 1 jäetakse määruse § 1 lõikest 2 välja sõnad "maatulundusmaal ja põllumajanduslikult kasutataval eluasemekohtade maal", kuna kõik projekteeritavad ehitised, mis kuuluvad maaparandussüsteemi koosseisu ei saa või ei pea paiknema nimetatud sihtotstarbega maal. Näiteks maaparandussüsteemi eesvool, mille kaudu kuivendus- või niisutusvesi suublasse juhatakse ja maaparandussüsteemi teenindav tee võivad paikneda ka maal, mis ei ole maatulundusmaa ega eluasemekohtade maa sihtotstarbega maa. Maaparandusseaduse § 3 lõike 1 alusel on maaparandussüsteem maatulundusmaa kuivendamiseks, niisutamiseks ning keskkonnakaitseks vajalike ehitiste kogum. Kõik projekteeritavad maaparandussüsteemi ehitised ise ei pea paiknema sellel maal.

Eelnõu § 1 punktiga 2 asendatakse § 2 lõikes 3 toodud tuuletõkkeriba ja veekaitseriba projekteerimise üldnorm keskkonnakaitserajatiste projekteerimise üldnormiga. Kõikide keskkonnakaitserajatiste projekteerimise vajadus on toodud määruse paragrahvis 34. Maaparandussüsteemi keskkonnarajatiste projekteerimisnormid on koondatud määruse 6. peatükki, kus käsitletakse ka kõike tuulekande tõkestamise ja veekaitseribaga seonduvat.

Eelnõu § 1 punktiga 3 täiendatakse § 2 lõikega 6, kus lubatakse projekteerimisel lisaks projekteerimisnormidele juhendada ka kogumikus toodud tüüpjoonistest. Tüüpjoonised on koostatud projekteerimisnormide alusel ja sobivad lihtsamate lahenduste korral. Tüüpjooniste

kasutamine hoiab kokku projekteeija aega ja tellija raha. Kogumik on avaldatud veebilehel aadressil www.mpb.ee/?lk=oigusaktid.

Eelnõu § 1 punktiga 4 jäetakse määruse § 3 lõikest 1 välja sõna "hektarites". Muudatuse vajadus tuleneb asjaolust, et teatud juhtudel on ehitusprojektis otstarbekas väljendada kändude juurimismahtu mahuühikus – m³. Seega võib projekteeija eelnõu kohaselt arvutada võsa ja metsa raiumise ning kändude juurimise mahud sobivates ühikutes.

Eelnõu § 1 punktiga 5 täiendatakse määrust §-ga 11¹. Inimtegevuse tulemusena võivad muutuda eesvoolu valgala suurus või valgala hüdroloogilised karakteristikud. Esmajoones on see tingitud elamurajoonide ja tehnoпаркide rajamisest endisele põllumajandusmaale. Kui maatulundusmaal toimub sademete aeglane imbumine mulda ja liigvee ärajuhtimine maaparandussüsteemi kaudu, siis inimese loodud tehispinnalt (tee, väljak, katus jne) voolab vesi kiiresti eesvoolu või suublasse. Eeltoodust lähtuvalt on vaja arvutustega kontrollida eesvoolu ristlõike ja eesvoolul asuvate rajatiste avade suuruse vastavust nõuetele. Kui arvutuste tulemusena selgub, et eesvool või selle rajatised ei vasta enam nõuetele, tuleb kavandada rajatiste rekonstrueerimine.

Näiteks projekteeimisbüroo Maa ja Vesi ASi uuringu tulemusena Rae vallas selgus, et kavandatava arendustegevuse tulemusena tuli ühes piirkonnas u 20% olemasolevatest truupidest rekonstrueerida, kuna nende avade läbimõõt ei võimaldanud nõuetekohaselt vett läbi lasta.

Samuti tuleb eesvool rekonstrueerida, kui sette maht selles ületab eelnõus sätestatud ulatuse. Kui põllumajanduministri 25. juuli 2003. a määruse nr 75 "Maaparandushoiutöödele esitatavad nõuded" § 27 lõike 1 alusel loetakse veejuhtme uuendamiseks juhud, kui selle sängist väljavõetava sette keskmine maht veejuhtme ühe meetri kohta on vahemikus 0,5 kuni 1,2 m³ või kui üle 10 km² valgalaga eesvoolu settekihi keskmine paksus on kuni 0,5 m, siis eelnõu kohaselt on eeldoodust suurema mahuga sette eemaldamine veejuhtme rekonstrueerimine.

Eelnõu § 1 punktiga 6 täpsustatakse määruse § 12 lõike 1 sõnastust, milles antakse põllumajandusmaal kraavkuivenduse projekteeimiseks vajalik kaardi täpsus. Lähtutud on praktikas väljakujunenud seisukohast, et kui drenaaži projekteeimisel on otstarbekas kasutada mõõtkava 1: 2000 täpsusele vastavat kaarti, siis kraavkuivenduse projekteeimisel piisab mõõtkava 1: 10 000 täpsusele vastavast kaardist.

Eelnõu § 1 punktiga 7 tunnistatakse kehtetuks määruse § 18 lõige 2, kuna seni kasutatud maaparandusehitiste kordusprojektid on asendatud kaasajastatud ja täiendatud asjakohase kogumikuga.

Eelnõu § 1 punktiga 8 täpsustatakse määruse § 19 lõike 1 punkti 1¹ sõnastust. Teatavasti on kuivendatavale alale koguneva pinnavee ärajuhtimise üheks võimaluseks raske liivsavi- ja savimulla lupjamine, mis suurendab mulla veeläbilaskvust. Muudatusega sätestatakse mulla happesus ja liikuva kaltsiumi sisaldus, millal võib lupjast pinnavee ärajuhtimise võttena kavandada. Eelnõus toodud mulla happesuse ja liikuva kaltsiumi sisalduse näitarvud töötas välja Põllumajandusuuringute Keskuse teadur Valli Loide.

Eelnõu § 1 punktiga 9 muudetakse määruse § 19 lõike 1 punktis 6 kasutatud terminit. Eelnõusse toodud mõistet "pilutäidisdreanaaz" on kasutatud teistes Põllumajandusministeeriumi "Maaparandusseadusest" tulenevates õigusaktides ja kogumikus.

Eelnõu § 1 punktiga 10 muudetakse määruse § 21 lõikes 8 toodud pilutäidisdreenide kavandatavat keskmist sügavust, mis olemasoleva dreanaži erinevat sügavust arvestades on eelnõus antud vahemikuna 0,6 kuni 0,8 m.

Eelnõu § 1 punktiga 11 täiendatakse määruse § 22 lõikega 1¹, milles antakse metsakuivenduskraavide projekteerimisel kasutatava kaardi täpsus. Põhjendus on sama, mis punktis 6.

Eelnõu § 1 punktiga 12 suurendatakse määruse § 29 lõike 4 punktis 1 toodud töötlemata killustikust ja kruusmaterjalist teekatendi vähimat tusedust 10 cm-lt 15 cm-ni. Muudatus on tingitud taotlusest parandada maaparandussüsteemi teenindatava tee teekatendi püsivust.

Eelnõu § 1 punktiga 13 muudetakse määruse § 31 lõike 6 sõnastust. Täitepinnase ja katendi tuseduseks truubi peal projekteeritakse üldjuhul vähemalt 0,5 m. Nimetatud tusedus võib olla väiksem juhul, kui seda on pidanud võimalikuks truibitoru valmistanud tehas.

Eelnõu § 1 punktiga 14 täiendatakse määruse § 43 lõiget 3 lausega, mis määratleb reguleeritava äravooluga dreanažisüsteemi maa-ala. Reguleeritava äravooluga dreanažisüsteemiga on võimalik põllumaad nii kuivendada kui ka vett säästvalt niisutada. Kui maa kuivendamiseks tuleb viia põhjavee tase maapinnast üle 50 cm sügavusele, siis niisutamine dreenide kaudu hakkab toimima, kui põhjavee tase on kuni 50 cm sügavusel maapinnast.

Eelnõu § 1 punktiga 15 muudetakse määruse § 46, mis käsitleb tuuletõkkeriba projekteerimist.

Tuuletõkkeriba rajamise korral on tegemist väga pikaajalise investeeringuga. Riba kujuneb tõhusaks aastakümnete jooksul. Tuuletõkkeriba nähakse ette deflatsiooniohtlikul haritaval maal mullaosakeste ärakande vähendamiseks ja mulla mikrokliima parandamiseks. Deflatsiooniohtlikud on haritaval maal parasniisked ja kuivendatud õhukese huumuskihiga liiv- ja saviliivmullad ning kuivendatud turvastunud mullad ja soomullad. On selge, et kui mulla huumuskihi tusedus on väiksem künnisügavusest, siis satub põllu pinnale liivaosakesi, mis taimkatte puudumise korral võivad tuule mõjul liikuma hakata. Haritaval maal paiknevatel turvastunud ja soomuldadel esineb tuulekanne siis, kui need on kuivendatud. Tuuletõkkeriba tuleb kavandada selliselt, et puu juured ei kahjustaks dreanažitorustikku. Okas- ja lehtpuude segapuistu tagab, et tuuletõkkeriba oleks nn pool-läbipuhutav, mis väldib tuulekeeriste teket ja vähendab kevadel takistuse taha kuhjunud lume hilinenud sulamisest põhjustatud erinevat niiskusrežiimi põllul.

Lõike 5 alusel võib tuuletõkkeriba kavandada ainult keskkonnaministri 27. detsembri määruses nr 88 "Metsa majandamise eeskiri" lubatud puuliikide metsapuutaimedest. Vastavalt nimetatud määrusele on lubatud puuliikideks kõvalehtpuud, määruse lisas 2 ja keskkonnaministri 4. detsembri 2006. a määruses nr 69 "Metsa uuendamisel kasutada lubatud võõrpuuliikide loetelu" loetletud puuliigid.

Eelnõu § 1 punktiga 16 täiendatakse määrust rakendussättega mille kohaselt kohaldatakse enne 2009. aasta 1. augustit välja antud projekteerimistingimuste alusel koostatud maaparandussüsteemi ehitusprojektile sel ajal kehtinud maaparandussüsteemi projekteerimisnorme.

Eelnõu § 1 punktiga 17 vähendatakse määruse lisa tabelis 1 teel asuvate sildade, truupide ja muude hüdrotehniliste ehitiste dimensioonimisel kasutatavat arvutusliku vooluhulga ületustõenäosust 5%-lt 3%-le. Muudatus vähendab rajatiste purunemis- ja üleujutusriske.

3. Eelnõu terminoloogia

Terminoloogiliselt on eelnõus järgitud teiste asjakohase valdkonnaga seotud õigusaktide ja maaparanduse praktikas väljakujunenud terminoloogiat. Eelnõus ei ole kasutusele võetud uusi termineid.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole vastuolus Euroopa Liidu õigusega.

5. Eelnõu võrdlev analüüs

Eelnõu sisu vastab "Maaparandusseaduses" sätestatud volitusnormi ulatusele. Eelnõu ei kitsenda ega laienda "Maaparandusseaduse" sätteid.

6. Määruse mõju

Määruse vastuvõtmine aitab korrastada ja ühtlustada maaparandussüsteemi projekteerimise aluseid.

7. Määruse rakendamiseks vajalikud vahendid

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulutusi riigieelarvest.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitati ministriumitele kooskõlastamiseks õigusaktide eelnõude elektroonilise kooskõlastamise infosüsteemi e-Õigus kaudu. Eelnõu kooskõlastati märkusteta.

9. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. augustil 2009. a.

Andres Oopkaup
Põllumajandus- ja kaubanduspoliitika
asekantsler kantsleri ülesannetes